

Krimpen is een dorp om trots op te zijn. Dat komt eerst en vooral door een aantal factoren waar de overheid niets mee te maken heeft. De Krimpense bevolking bestaat voor het overgrote deel uit fatsoenlijke mensen die verantwoordelijkheid nemen voor zichzelf en hun omgeving en in hun eigen levensonderhoud voorzien. Krimpen is daardoor rustig en veilig en dat zijn kwaliteiten die terecht door velen worden gekoesterd. Ook de ligging van ons dorp speelt een belangrijke rol. Op de punt van de Krimpenerwaard zijn we bijna letterlijk de schakel tussen de prachtige polder en het geurbaniseerde metropoolgebied ten westen van ons. We hebben daardoor de rust en de fraaie omgeving van de polder, maar ook de gemakken en voorzieningen van een wereldstad op een kwartiertje rijden.

Er is echter een aantal factoren die Krimpen tot zo'n prettig dorp maken, die we wél aan onze lokale overheid te danken hebben. Krimpen is door de jaren heen degelijk bestuurd: de saaie en nuchtere politieke cultuur heeft veel van de voorzieningen gebracht die Krimpenaren wilden. Dat voorzieningenniveau, variërend van de kwaliteit van het publiekscentrum hier in het gemeentehuis tot het hypermoderne nieuwe gezondheidscentrum, is in Krimpen heel hoog.

Dat saaie en nuchtere heeft er ook toe geleid dat we in Krimpen vooral een politiek van evolutie, van kleine stapjes hebben gehad. Daarom is het goed om een moment in te lassen om stil te staan, een stap terug te doen en proberen te overzien waar we nu eigenlijk staan, wat we aan het doen zijn, waar we heen willen en wat we voortaan beter anders of misschien juist niet meer zouden moeten doen. Dat is wat ons betreft precies waar dit debat gelegenheid toe biedt. Deels is dat al tamelijk concreet, met de Kadernota 2013, en deels zal dat vandaag en donderdag nog wat abstracter blijven. We hopen op een open ideeënuitswisseling die in het restant van deze raadsperiode, en mogelijk zelfs al dit najaar, nog tot concrete beslissingen kan leiden om Krimpen nóg beter, sterker en toekomstbestendiger te maken. De junicirculaire maakt duidelijk dat we grote beslissingen niet langer voor ons uit kunnen schuiven en dat het nu tijd is om grote knopen door te hakken.

Als VVD baseren we ons politieke handelen op de liberale traditie. En een beschouwing van de staat van onze gemeente begint voor ons dan ook met nog eens helder te formuleren wat dat betekent. Liberalisme is voor ons geen levensvisie, maar een nuchtere visie op de verhouding tussen de overheid, de samenleving en individuele burgers. Ons startpunt is een optimistisch mensbeeld, waarin elk mens uniek en gezegend met een aantal talenten is – en in staat is om richting en invulling te geven aan zijn of haar eigen leven. We streven naar een samenleving en een maatschappij waarin ieder mens zo veel mogelijk ruimte en gelegenheid heeft om deze talenten te ontdekken en te benutten en om zijn of haar eigen idee van geluk na te streven. De overheid heeft daarin een duidelijke maar beperkte rol, als instrument van de

gezamenlijke individuen die de samenleving vormen om een aantal zaken uit hun naam te regelen. Om voorwaarden te scheppen.

De overheid is er allereerst om ieders' rechten ten opzichte van andere mensen te beschermen. Bijvoorbeeld door voor veiligheid te zorgen en criminaliteit te bestrijden. Maar ook door als marktmeester op te treden in het economische verkeer en de voorwaarden voor een echte vrije markt te scheppen. Vervolgens is er een aantal onmiskenbaar collectieve goederen, zoals schoon drinkwater en riolering, maar ook fysieke infrastructuur zoals wegen en bruggen (!) en openbare verlichting. Over het belang van deze taken zijn we het ongetwijfeld snel eens. Net als over het belang van goed onderwijs en uitstekende gezondheidszorg. Iedereen heeft gelijk recht op een aantal voorzieningen die hen in staat stellen om uit hun leven te halen wat erin zit. De overheid is er wat ons betreft voor om zo veel als binnen deze kaders mogelijk is voor gelijke kansen en startposities te zorgen, maar niet voor gelijke uitkomsten. Mensen dragen zelf verantwoordelijkheid voor de mate waarin ze de kansen in hun leven grijpen.

De overheid heeft echter ook in andere aspecten van het leven een rol gekregen en dat is waar de schoen langzaam begint te wringen. Er zijn te veel voorbeelden van voorzieningen die buiten het noodzakelijke vallen, maar die volledig door de overheid worden gerund en gefinancierd en waar slechts een klein deel van de bevolking profijt van heeft. Een zwembad of muziekschool zijn hier goede voorbeelden van. Ik kom er straks nog uitgebreider op terug, maar vanuit liberaal perspectief is het niet te verdedigen dat dergelijke voorzieningen voor een groot deel door belastinggeld worden gefinancierd. De gebruiker zou moeten betalen, niet de belastingbetaler.

Hoewel het ons vaak wordt aangewreven, is liberalisme hiermee absoluut niet hetzelfde als individualisme en leidt het zeker niet tot een kille samenleving. In tegendeel zou ik haast zeggen. Als we iets niet door de overheid willen laten doen, betekent dat niet dat die voorziening er helemaal niet zou moeten zijn, of dat iedereen het dan maar zelf uit moet zoeken. Vrije mensen kunnen prima zelf samenwerkingsverbanden aangaan om specifieke dingen te regelen. Sterker nog, dergelijke samenwerking is al aan de orde van de dag. Denk bijvoorbeeld aan VVE's, waarmee huiseigenaren die specifieke gezamenlijke belangen hebben samenwerking aangaan. Of tal van andere verenigingen, zoals bijvoorbeeld ook sportclubs. En ondernemers, die producten leveren waar vanuit de samenleving vraag naar is.

Wij denken dat er heel veel dingen denkbaar zijn die nu door de overheid worden gedaan, maar die veel beter ook in dergelijke verbanden georganiseerd zouden kunnen worden –zeker ook in Krimpen. De overheid kan zich op deze en andere terreinen terugtrekken en zich waar nodig beperken tot de rol van bijvoorbeeld regisseur of adviseur.

Er is echter nog een andere reden waarom de VVD de rol van de overheid het liefst zo klein mogelijk houdt en zo veel mogelijk aan vrije burgers zelf wil overlaten. We geloven namelijk in de kracht van concurrentie. Zoals Plato zei: noodzaak is de moeder aller vindingrijkheid. Als klanten de keuze hebben

tussen verschillende aanbieders van een dienst of product, worden de aanbieders gedwongen een zo goed mogelijk product tegen een zo goed mogelijke prijs te leveren. Anders kiest de klant immers voor de andere aanbieder. Slaagt de aanbieder hierin niet, dan gaat hij failliet. Dit zorgt voor een noodzaak om voortdurend zelfkritisch te zijn en zichzelf en de dienst of het product te verbeteren. Het maakt vindingsrijkheid noodzakelijk.

Als een product of dienst door de overheid wordt geleverd ontbreekt deze noodzaak. De overheid hoeft niet te concurreren. Niet altijd, maar te vaak is gebleken is dat overheden hierdoor producten leveren die ofwel veel beter zouden kunnen, ofwel veel te duur zijn, of in het slechtste scenario zowel niet goed genoeg als te duur zijn. Dat bleek bijvoorbeeld ook in 2008 uit het onderzoek dat we toen hebben laten doen naar het zwembad.

Dit geldt ook ten aanzien van individuele burgers. Een overheid die al te veel verantwoordelijkheden van mensen overneemt, belemmert dat die mensen het onverwachte in zichzelf ontdekken. Wie moet, blijkt altijd tot veel meer in staat dan wie niet hoeft.

Vanuit dit perspectief hebben wij naar ons mooie dorp gekeken. Zoals gezegd is het Krimpense voorzieningenniveau erg hoog. En dat is goed. De VVD wil het voorzieningenniveau van Krimpen niet verlagen. Maar we staan nu wel voor een keuze. We kijken aan tegen een tekort van een miljoen voor volgend jaar, terwijl het nog steeds onzeker is of het daar nu dan echt bij blijft. De keuze is wat ons betreft duidelijk: of de lasten nog verder verhogen en alles bij het oude laten, óf durven te kiezen voor een nieuwe verantwoordelijkheidsverdeling tussen de gemeentelijke overheid en de samenleving, waardoor op termijn de lasten lager kunnen en we er nog betere voorzieningen aan overhouden ook.

Dat is ook het thema waaronder dit College twee jaar geleden aan het werk is gegaan: op zoek naar een nieuw evenwicht. We hebben inmiddels goede stappen gezet. Met steeds weer nieuwe financiële tegenvallers is het College er telkens in geslaagd om de organisatie compacter en efficiënter te maken en is het moeilijke beleidskeuzes niet uit de weg gegaan om de financiën onder controle te houden. Steeds is gezocht naar mogelijkheden om meer verantwoordelijkheid bij inwoners te leggen, maar wel op zo'n manier dat het niet ten koste gaat van de kwaliteit van ons dorp. Het College is daarin wat ons betreft tot dusver, onder moeilijke omstandigheden, goed geslaagd.

Toen het Collegeprogramma werd geschreven zag de financiële positie van de gemeente er echter nog een stuk beter uit dan nu het geval is –en ook toen baarde die al zorgen. Nu, met heel recent de nieuwe bezuinigingen van het Rijk en de klap van de grondexploitaties, is het zaak om niet alleen door te gaan op de ingeslagen weg, maar zelfs een tandje bij te schakelen. Het doel is niet om het voorzieningenniveau te verlagen, maar we moeten wel flinke keuzes maken om een aantal voorzieningen fundamenteel anders vorm te geven. Wij hebben daarbij gekeken naar voorzieningen die de gemeente veel kosten, wat ons betreft geen kerntaak van de overheid zijn en die misschien zelfs beter zouden zijn zonder overheidsbemoeyenis.

Zwembad de Lansingh staat daarbij met stip op één. De Lansingh is een belangrijke voorziening in onze gemeente. Kinderen leren er zwemmen.

Ouderen doen er aan beweging om fit en gezond te blijven. Sportverenigingen maken er dankbaar gebruik van om hun sport te beoefenen. En veel mensen bezoeken het zwembad graag om een leuke dag door te brengen. Het is wat ons betreft dan ook ondenkbaar dat het zwembad zou moeten sluiten. Maar er moet wel wat veranderen.

Met een exploitatietekort van 1,4 miljoen is het zwembad veel en veel te duur. Dat zeggen we niet voor het eerst. Extern onderzoek heeft in 2008 uitgewezen dat van de verschillende mogelijkheden externe verzelfstandiging duidelijk het meest geschikt was. Het levert de gemeente op termijn de grootste kostenbesparing op en het wegvallen van de veilige paraplu van de overheid zou tot innovativiteit en creativiteit dwingen die de kwaliteit van het zwembad alleen ten maar ten goede zou komen. Natuurlijk betekent het ook dat zeggenschap van de gemeente wegvalt. Daarom durfde de raad die beslissing toen niet aan. De noodzaak ontbrak toen ook. Nu niet. Met een structurele verlaging van de uitgaven van 1,4 miljoen per jaar zijn we in ieder geval bij de huidige stand van zaken in één klap uit de problemen. Natuurlijk is dit niet iets wat we dit najaar even geregeld hebben. En de besparing zal misschien minder blijken. We vragen het College deze zomer het onderzoek dat destijds is uitgevoerd waar nodig te laten actualiseren, zodat we snel en zorgvuldig een besluit kunnen nemen.

Dan is er de muziekschool. Ook dit is een enorm waardevolle voorziening. Vele Krimpenaren hebben er een instrument leren bespelen, muziek en cultuur leren waarderen en op die manier heeft de muziekschool een ontzettend belangrijke rol in en voor onze samenleving gespeeld. En als het aan ons ligt zal ze dat nog lang blijven doen. Maar misschien niet meer als de gemeentelijke muziekschool. De muziekschool heeft een exploitatietekort van bijna 9 ton. En uit cijfers blijkt dat er op enig moment ongeveer vijfhonderd leerlingen op de muziekschool zitten. Negen ton voor vijfhonderd leerlingen is gewoon veel en veel te duur. Altijd, maar zeker nu. Wij verwachten dat verzelfstandiging en de noodzaak tot innovatie, creativiteit en vindingrijk die dat oplevert niet alleen leidt tot een financieel gezondere gemeente, maar vooral ook tot een betere muziekschool. We vragen daarom het College om nog dit jaar een onderzoek uit te laten voeren naar de mogelijkheden van verzelfstandiging van de muziekschool.

Als we de exploitatietekorten van zowel het zwembad als de muziekschool flink weten te beperken maken we een grote slag richting een structureel gezonde begroting. In het droomscenario dat we van beide voorzieningen op termijn de exploitatietekorten volledig weten weg te werken houden we zelfs geld over dat kan worden ingezet om het weerstandsvermogen weer op peil te brengen en om werk te maken van lastenverlichting. Dat betekent echter niet dat we verder niet hoeven na te denken. In de brief naar aanleiding van de junicirculaire spreekt het College bijvoorbeeld over versobering van de kwaliteit van de buitenruimte. Hier liggen kansen om terug te geven aan de samenleving wat bij de samenleving hoort. Er zijn namelijk nogal wat voorbeelden van gemeenten die beheer van delen van de buitenruimte hebben overgelaten aan inwoners. Vooral in buurten met veel koophuizen blijkt dit tot vaak verrassend goede uitkomsten te leiden. Maar ook nog betere samenwerking met andere gemeenten blijft belangrijk. Voorzieningen als de bibliotheek, het leerlingenvervoer en de kinderboerderij moeten

opnieuw kritisch tegen het licht worden gehouden. En aan ons ruimhartige subsidiebeleid komt wat de VVD betreft over de hele breedte een eind.

Vandaag blijft dit allemaal bij woorden. En donderdag ook. En wij zoals we hier zitten zijn er allemaal in geoefend om het zo goed mogelijk te laten klinken. De realiteit zal, wat we ook besluiten, pijnlijk zijn. Wat we ook besluiten, het raakt mensen, en vaak heel persoonlijk. Natuurlijk treft het de mensen voor wie de voorzieningen er zijn, maar niet in de laatste plaats ook die mensen die dag-in-dag-uit bezig zijn deze voorzieningen draaiende te houden. We begrijpen heel goed dat het pijnlijk is om dan hier te moeten horen dat het allemaal anders moet, terwijl zij er dagelijks hun ziel en zaligheid in stoppen. Helemaal als er de afgelopen jaren al flinke inspanningen zijn geleverd om de boel te verbeteren. Het is alleen helaas niet anders en dat hoort er bij als je onderdeel bent van een gemeente. We doen wat we denken dat nodig is. Waar wij van overtuigd zijn dat goed is voor onze gemeente als geheel. En waar wij mee geloven een nóg beter Krimpen over te dragen aan onze kinderen en kleinkinderen.

Dankuwel.

